

Försäkringstekniska avdelningen

26.6.1986

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRING AV 11 och 18 §§ APL, 17 § FÖPL och 19 § LFÖPL SAMT SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS BESLUT

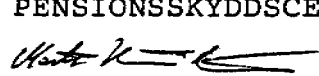
Republikens president stadfäste 13.6.1986 lagar om ändring av 11 och 18 §§ lagen om pension för arbetstagare, 17 § lagen om pension för företagare och 19 § lagen om pension för lantbruksföretagare. Enligt dessa ändrade lagrum utfärdar social- och hälsovårdsministeriet särskilda bestämmelser om uträkning av ålderspension i sådana fall, då en till en anordning med sänkt pensionsålder ansluten pension eller en kvantitativ tilläggspension börjar vid en senare tidpunkt än vid pensionsåldern.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdade 18.6.1986 ovan avsett beslut om uträkning av arbetspension i vissa fall. I beslutet ingår även de koefficienter som används då pensionens belopp omvandlas att motsvara begynnelsestidpunkten.

Utkast till det utfärdade beslutet har tillsänts pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär 53/85 om förtida och uppskjutet uttag av ålderspension. Fastän ordalydelsen något ändrats är innehållet och koefficienterna i beslutet desamma som i utkastet och de pensioner, som med stöd av utkastet beviljats medelst interimistiska beslut kan därför nu beviljas till oförändrade belopp medelst slutliga beslut.

Lagändringarna och beslutet träder i kraft 1.7.1986, men de tillämpas med verkan från 1.1.1986. Förhöjning i pension för uppskovstid därförinnan uträknas med tillämpning av social- och hälsovårdsministeriets beslut 10.9.1979 (714/79).

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

 S. Mäkelä

BILAGOR

Regeringens proposition med motiveringar till lagändringarna

De av Republikens president stadfästa lagarna
Social- och hälsovårdsministeriets beslut

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 11 och 18 §§ lagen om pension för arbetstagare samt vissa därtill anslutna lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att stadgandena i lagen om pension för arbetstagare ändras till den del de gäller frivilliga tilläggsförmåner. Enligt förslaget skulle social- och hälsovårdsministeriet särskilt utfärda bestämmelser om hur ålderspension uträknas i de fall, då till villkoren för arbetstagarens sista arbetsförhållande ansluter sig ett tilläggsförmånsarrangemang, antingen sänkt pensionsålder eller en kvantitativ tilläggsförmån eller båda, och pensionen börjar vid en annan tidpunkt än från ingången av den följande månaden efter det att pensionsåldern har upp-

nått. Enligt förslaget sänks eller höjs ålderspensionens belopp, beroende på den tidpunkt då den börjar, enligt försäkringsmatematiska principer så, att sänkningen motsvarar den pension som kommer att betalas före pensionsåldern och höjningen den inbesparade pensionen. Ändringarna skall också genom hänvisningsstadganden komma att gälla pensionssystemen för lantbruksföretagare och företagare.

Avsikten är att lagförslagen skall träda i kraft så att ändringarna kan tillämpas från ingången av år 1986.

MOTIVERING

1. Nuvarande läge och föreslagna ändringar

Grundpensionsskyddet i enlighet med minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare (395/61, nedan APL) ger inte ännu i detta skede den egenpension om 60 % som uppställdes som mål då lagen stiftades och inte heller motsvarande familjepension. Bland annat för att uppnå denna målsatta nivå kan arbetsgivaren frivilligt komplettera pensionsskyddet för sina anställda utöver det som lagen förpliktigar honom till. Enligt 11 § APL kan de av arbetstagaren ordnade tilläggsförmånerna på villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet registreras i pensionsskyddscentralen, varvid för deras del stadgandena i APL iakttas i tillämpliga delar. Dessa stadganden gäller bland annat APL-indexet och principen om fortgående rätt till pension dvs. att

den pensionsrätt som arbetstagaren har uppnått då arbetsförhållandet upphör bibehålls och pensionen förfaller till betalning i samband med pensionsfallet. För närvarande berörs ca 2 % av de försäkrade av registrerade tilläggsförmånsarrangemang.

Tilläggsförmånsarrangemangen omfattar i fråga om detaljer många alternativ. Allmännast är att grundpensionsskyddet enligt APL har kompletterats med en tilläggspension så, att full pension är 60 % av den lön som utgör grund för pensionen. På motsvarande sätt kan också familjepensionen kompletteras med tilläggspension och villkoren för att få den kan utvidgas. För ålderspension inom grund- och tilläggspensionsförsäkringen i enlighet med APL kan man också välja en pensionsålder som är lägre än 65 år.

Enligt 11 § lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69, nedan LFöPL) och 11 § lagen

om pension för företagare (468/69, nedan FöPL) har på motsvarande sätt en företagare möjlighet att på villkor och genom avgifter som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet för sig själv och sina anhöriga ordna ett pensionskydd som är bättre än grundpensionsskyddet enligt de nämnda lagarna. Det blir, liksom i fråga om APL, fråga om sänkning av pensionsåldern och en höjning av pensionsförmånens belopp. Däremot kan sådana registrerade tilläggsförmåner inte enligt nuvarande stadganden ordnas för dem som lyder under lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) och lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85).

Redan innan de flexibla pensionsåldersarrangemangen trädde i kraft hade arbetstagaren möjlighet att efter uppnådd pensionsålder uppskjuta sin ålderspensionering, varvid pensionen i motsvarande mån höjdes med den pension som inbesparats under uppskovstiden. Vid beräkningen tillämpades försäkringsmatematiska principer och bestämmelser som utfärdats av social- och hälsovårdsministeriet. I samband med de lagändringar som gällde de flexibla pensionsåldersarrangemangen (666—673/85) intogs i 5 § APL noggranna stadganden om hur uppskovsförhöjningen av pensionen och förtidsminskningen av den skall beräknas. Samtidigt utgick man ifrån, att bestämmelser i ärendet inte mera skulle behöva utfärdas, varför stadgandet om detta slopades.

De gällande stadgandena i 5 § APL om uppskovsförhöjning och förtidsminskning av pension kan dock inte som sådana tillämpas på de fall, där i villkoren för arbetstagarens sista arbetsförhållande ingår antingen sänkt pensionsålder eller kvantitativ tilläggsförmån eller vardera. Om arbetstagaren uppskjuter övergången till ålderspension efter det att han uppnått den i försäkringsavtalet överenskomna lägsta pensionsåldern, kan pensionen inte enligt nuvarande stadganden höjas på basis av den mellanliggande tiden tills arbetstagaren fyller 65 år. På beräklandet av uppskovsförhöjning eller förtidsminskning av den kvantitativa tilläggsförmånen kan stadgandena inte tillämpas eftersom de endast gäller grundpensioner.

Av denna anledning föreslås att till 11 § APL fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket social- och hälsovårdsministeriet särskilt utfärdar de behövliga bestämmelserna om hur ålderspensionen beräknas i de fall av tilläggsförmån, där ålderspensionen börjar vid någon annan tidpunkt än från

ingången av den månad som närmast följer på uppnåendet av 65 års ålder eller den avtalade sänkta pensionsåldern. Ålderspensionens belopp ändras beroende på den tidpunkt när pensionen börjar så att beloppet uträknas med iakttagande av försäkringsmatematiska principer. Detta innebär att då den sänkta pensionsåldern ansluter sig till villkoren för arbetsförhållandet, den uppskovsförhöjning som läggs till pensionen beräknas med tillämpning av försäkringsmatematiska koefficienter så att höjningen motsvarar den pension som har inbesparats under uppskovstiden. Då arbetstagaren har fyllt 65 år beräknas uppskovsförhöjningen från början av närmast följande månad i enlighet med 5 § 3 mom. APL, dvs. på samma sätt som uppskovsförhöjningen för pension enligt minimivillkor. I fråga om den kvantitativa tilläggsförmånen beräknas förhöjningen försäkringsmatematiskt så, att inte pensionens kapitalvärde ändras på grund av uppskovet. Om arbetstagaren övergår till förtida ålderspension beräknas förtidsminskningen av den kvantitativa tilläggsförmånen på motsvarande sätt så att inte den vid övergången till pension intjänade pensionens kapitalvärde ändras. I 18 § APL ingår en teknisk ändring.

Det föreslås att motsvarande ändringar görs inom systemen med företagarpensioner genom hänvisningsstadganden i 19 § LFöPL och 17 § FöPL.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

De föreslagna ändringarna medför inga merkostnader för staten. Den höjning eller minskning som görs för de registrerade tilläggsförmånernas del skulle definieras så, att de inte åsamlar pensionssystemen inbesparingar eller merkostnader. Den uppskovsförhöjning som läggs till pensionen skall motsvara den pension som inbesparas under uppskovstiden och minskningen de pensionsrater som har lyfts före pensionstiden.

3. Ikraftträdande

Det föreslås att ändringarna skall träda i kraft så snart riksdagen har antagit lagförslagen. Avsikten är dock att ändringarna skall tillämpas från ingången av år 1986.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

Lag

om ändring av 11 och 18 §§ lagen om pension för arbetstagare

Given i Helsingfors den 13 juni 1986

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 11 § 3 mom. och 18 § 1 mom. samt

fogas till 11 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 30 december 1982 (1059/82), ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 och det ändrade 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

11 §

Har arbetsgivaren i enlighet med 1 mom. för sina arbetstagare ordnat ett bättre pensionsskydd än vad minimivillkoren i denna lag förutsätter och börjar ålderspensionen vid annan tidpunkt än vid ingången av den månad som närmast följer på uppnåendet av pensionsåldern, ändras pensionens belopp beroende på begynnelsetidpunkten så, att beloppet uträknas enligt försäkringsmatematiska principer på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

Arbetsgivaren är berättigad att på en arbetstagares lön innehålla den försäkringspremie som skall uppbäras enligt 3 mom. Arbetsgivaren an-

svarar gentemot pensionsanstalten för de belopp som han innehållit.

18 §

Om arbetsgivare eller pensionsanstalt lämnar enligt denna lag erforderlig, på försäkringspremien eller fördelningen av kostnaderna för pensionerna inverkan uppgift oriktigt, eller vägrar lämna uppgift eller på svikligt sätt innehåller i 11 § 4 mom. nämnd försäkringspremie oriktigt, skall bötesstraff ådömas, såvida strängare straff för gärningen inte är stadgat i annan lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986. Den tillämpas dock räknat från den 1 januari 1986.

Helsingfors den 13 juni 1986

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag
om ändring av 17 § lagen om pension för företagare

Given i Helsingfors den 13 juni 1986

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare 17 § 1 mom., sådant det lyder i lag av den 26 juli 1985 (669/85), som följer:

17 §
Om inte annat följer av denna lag, skall dessutom i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 3 § 1, 3 och 4 mom., 4 och 4 b—4 e §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 7 a och 7 c—10 §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4

mom. samt 13, 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986. Den tillämpas dock räknat från den 1 januari 1986.

Helsingfors den 13 juni 1986

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av 19 § lagen om pension för lantbruksföretagare

Given i Helsingfors den 13 juni 1986

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare 19 § 1 mom., sådant det lyder i lag av den 26 juli 1985 (668/85), som följer:

19 §

Om inte annat följer av denna lag, skall dessutom i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 b—4 e §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 7 a och 7 c—9 a §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 13, 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbets-

tagare samt i 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986. Den tillämpas dock räknat från den 1 januari 1986.

Helsingfors den 13 juni 1986

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Social- och hälsovårdsministeriets beslut om uträkning av arbetspension i vissa fall

Utfärdat i Helsingfors den 18 juni 1986

Social- och hälsovårdsministeriet har med stöd av 11 §:n 2 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare samt 19 § 1 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare och 17 § 1 mom. lagen av samma datum om pension för företagare, sådana dessa lagrum lyder i lagar av den 13 juni 1986 (459—461/86), beslutat:

1 §

Om pensionsåldern sänkts i enlighet med de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren för pensionskyddet till en lägre ålder än 65 år och om pensionen börjar vid en senare tidpunkt än vid ingången av den månad som följer efter det pensionsåldern uppnåtts, förhöjs den till det sista arbetsförhållandet anslutna och i enlighet med 8 § lagen om pension för arbetstagare samordnade grundpensionen försäkringsmatematiskt med användning av koefficienterna i följande tabell och med tillämpning av 5 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare på sätt som föreskrivs i 2—3 §§.

pensionsålder	koefficient	pensionsålder	koefficient
50 eller lägre	2.37	58	1.59
51	2.26	59	1.51
52	2.15	60	1.43
53	2.05	61	1.32
54	1.95	62	1.22
55	1.86	63	1.14
56	1.77	64	1.06
57	1.68	65	1.00

2 §

Pensionsåldern bestäms med en månads noggrannhet och den koefficient som motsvarar

denna ålder uträknas på basen av tabellen med en hundrededels noggrannhet med användning av lineär interpolation.

3 §

Om pensionen börjar senast vid ingången av den månad som följer efter det 65 års åldern uppnåtts, uträknas det i 1 § avsedda pensionsbeloppet så, att den samordnade grundpensionen, så stor som den vore om pensionssökanden hade gått i pension omedelbart efter uppnådd pensionsålder, multipliceras med den koefficient i tabellen som motsvarar pensionsåldern, varefter produkten divideras med den koefficient som motsvarar den ålder då pensionssökandens pension börjar och som har beräknats enligt 2 §.

Om pensionen börjar senare än vid ingången av den månad som följer efter det 65 års åldern uppnåtts, uträknas först i enlighet med 1 mom. det pensionsbeloppet som motsvarar den pension, som skulle ha börjat vid ingången av månaden efter uppnådd 65 års ålder. Den på detta sätt uträknade pensionen förhöjs i enlighet med 5 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare för varje sådan månad, med vilken pensionens begynnelsepunkt uppskjutits till en senare tidpunkt än ingången av den månad som följde efter uppnåendet av 65 års åldern.

4 §

Om ålders-, invalid- och arbetslöshetspensionens belopp höjts i enlighet med de till det sista arbetsförhållandet eller den sista lantbruksföretagar- eller företagarperioden hörande villkoren för pensionsskyddet utöver den i minimivillkoren föreskrivna nivån och ålderspensionen börjar senare än vid ingången av den månad som följer efter det pensionsåldern uppnåtts, omvandlas den utöver miniminivån intjänade pensionen försäkringsmatematiskt så, att kapitalvärdet för ålderspensionen bibehålls. Kapitalvärdeskoefficienten skall motsvara den försäkrades ålder med en månads noggrannhet samt den försäkrades kön.

5 §

Om ålders-, invalid- och arbetslöshetspensionens belopp höjts i enlighet med de till det sista arbetsförhållandet eller den sista lantbruksföretagar- eller företagarperioden hörande villkoren för

Helsingfors den 18 juni 1986

Minister

pensionsskyddet utöver den i minimivillkoren föreskrivna nivån och om ålderspensionen tas ut i förtid omvandlas den utöver miniminivån fram till pensionens begynnelsepunkt intjänade pensionen försäkringsmatematiskt så, att det sammanlagda kapitalvärdet för ålders- och invalidpensionen bibehålls. Kapitalvärdeskoefficienten skall motsvara den försäkrades ålder med en månads noggrannhet samt den försäkrades kön.

6 §

Detta beslut träder i kraft den 1 juli 1986. Det tillämpas dock räknat från den 1 januari 1986.

Om pensionssökanden har uppnått pensionsåldern före den 1 januari 1986 och ålderspensionen börjar sagda datum eller senare, uträknas förhöjningen på pensionen för uppskovstiden före den 1 januari 1986 enligt social- och hälsovårdsministeriets beslut av den 10 september 1979 om uträkning av arbetspension i vissa fall (714/79).

Yngre regeringssekreterare